

נוער פעיל חברתית

שיעור מחנכת מקוון (ז' - י"ב)

מטרות:

1. עידוד בנות ובני הנוער להכיר בכוח החברתי החזק שביכולתם להוציא מהכח אל הפועל.
2. בחינה ביקורתית של התמודדות הריקמה החברתית עם מצב החירום הבין-לאומי הנוכחי.
3. עידוד בנות ובני הנוער לבחור לפעול, בהתאם להנחיות ותוך שמירה על חיייהם, לחיזוק הריקמה החברתית בתוך מצב החירום הבין-לאומי הנוכחי.

מהלך השיעור

- חלק א' - בחינת הדימויים הרווחים בנוגע לבני נוער: 10 דק'
- חלק ב' - האדישות כתופעה חברתית וביקורת האדישות: 20 דק'
- חלק ג' - כוחו של הנוער לשנות - בהיסטוריה ובהווה: 15 דק'

חלק א - הדימויים הרווחים בנוגע לבני נוער (10 דק')

משימה - הפני את כלל התלמידות.ים לטופס גוגל דרייב, בו הם ימלאו את מידת ההסכמה שלהם.ן עם מספר היגדים בנוגע לבנות ובני נוער.

שימו לב! ניתן לעשות שאלון סטטיסטיקה מקוון כשכל אחד אומר מה הוא חושב והמורה מחשב.ת באופן ישיר, וניתן להכין טופס 'גוגל' שכלל התלמידות.ים ימלאו, ולאחר מכן הוא יוציא סטטיסטיקה אוטומטית. מצורף כאן טופס גוגל לדוגמה. אך כדי שתוכלי להפיק מתוכו סטטיסטיקה, עלייך לשכפל אותו. כאן תוכלו לראות הסבר כיצד ניתן לעשות זאת.

משפטי שאלון הסטטיסטיקה

- בנות ובני נוער מרוכזות/ים רק בעצמם
- נעורים זו התקופה הכי יפה בחיים
- לבני נוער יש את הכח לשנות את העולם
- בני נוער יודעים להיות יותר ביקורתיים מאשר מבוגרים
- כשבנות ובני נוער יגדלו, הן/ם באמת יבינו איך העולם עובד
- הנעורים זה הזמן שלנו להנות, כדאי לנצל אותו

שתפי את התלמידים בתוצאות ושאלו

- מה אתם יכולים להבין מתוך התוצאות של הסקר הקצר שערכנו?
- אתן. חושבות. ים שיש לבנות ובני הנוער תפקיד ייחודי?
- יש כאלה שחושבים שבני נוער לא מבינים איך העולם באמת עובד וכדאי שלא יתערבו בהחלטות של המבוגרים. מה אתן. חושבות. ים על זה?

ליכום חלק זה: פתחנו את השיעור היום עם כל מיני דימויים שיש על תפקיד בנות ובני הנוער בחברה. הרבה פעמים נוטים לזלזל בבנות ובני נוער, אבל דווקא ההיסטוריה מוכיחה שפעם אחר פעם בנות ובני נוער, ובמיוחד בעיתות משבר, התגלו כציבור בעל כוח רב ובעל יכולת לשנות את החברה ולכוון את המציאות למקום יותר טוב. בהמשך השיעור נכיר את חלק מסיפורים אלה.

חלק ב – כוחו של נוער לשנות (20 דק')

חלקי את הכיתה לקבוצות של 5 תלמידות. ים. כל קבוצה מצגת המספרת את סיפורה של דמות אחרת. הנחי את הקבוצות לפתוח 'זום' קבוצתי, לעבור יחדיו את המצגת ולענות על השאלות הבאות ביחס לדמות:

- מה היה המאבק שהנערה בחרה בו?
- מה לדעתכן גרם לזה לבחור במאבק זה?
- מה היו הפעולות השונות שהדמות בחרה לעשות כדי לקדם את מאבקה?
- מה היא השיגה?
- מה אתן. חושבים. ות ומרגישים. ות כלפי דמות זו?

הדמויות:

 אמה גונזלס – שורדת אירוע ירי בבי"ס בפלורידה. בעקבות האירוע גונזלס יצאה במאבק לצמצום השימוש בנשק בידי אזרחים בארה"ב. היא הקימה ארגון שנאבק בנושא, נאמה במספר הפגנות, אספה תרומות ובסופו של דבר הצליחה, תוך גיוס ציבור רחב, לגרום להעברת חוק בפלורידה המגביל את התפוצה של נשק בקרב אזרחים בפלורידה.

 מלאה יוספזאיי – מלאה נולדה וגדלה בפקיסטן. בשנות התיכון שלה הטליבן החל להשתלט על איזור מגוריה. הטליבן ניסע למנוע מנערות ללמוד ואיים על כל נערה שתלך לבית הספר שהוא יפגע בה ובמשפחתה. מלאה הצעירה החלה לנהל מאבק כנגד קריאות עלה ועודדה את כלל הנערות לצאת ללמוד למרות האיומים. באחד הימים, בדרכה לבית הספר תחת איומי הטליבן, אנשי הטליבן ירו בה. אירוע קשה זה לא בלם את מאבקה ואף הביא את מאבקה לעיני הציבור העולמי. בעקבות מאבקה העיקר מלאה זכתה בפרס נובל לשלום.

 באנה אל-עבד – באנה אל-עבאד הייתה בת שבע בזמן שיא מלחמת האזרחים בסוריה, ב-2016. באנה סירבה להשלים עם מציאות החיים האלימה שבתוכה היא חייה והחליטה לפעול למען

סיומה. באנה פתחה חשבון טוויטר ודרכו תיעדה את החיים בעיר ח'אלב מעיניה של ילדה, תוך קריאה לאומות העולם להתערב במלחמה ולהביא לסופה. באנה סייעה להעלאת המודעות ביחס למלחמה קשה זו, ולקרב את מלחמת האזרחים אל סופה.

👉 שוטזקאט מרטינז – מרטינז הוא זמר היפ-הופ אמריקאי אצטקי שכבר בגיל 12 החל להיאבק כנגד הפגיעה באיכות הסביבה. הוא החל להופיע במאבק נגד זיהום האוויר והפגיעה ביערות. הוא טוען כבר מספר שנים שהמבוגרים פוגעים ביכולת של הדור שלו לחיות בעתיד ומאשים אותם באנוכיות. ב-2015 מרטינז הגיש תביעה כנגד ממשל ארה"ב באשמה שהממשל שולל ממנו את הזכות שלו לחיים ולחירות, משום שהממשל מתעלם ממשבר האקלים החמור.

👉 חמשת הנערים מעוטף עזה – נבו דן, יער בייגל, אלון לוי, רועי שחף וניצן בן ששון בני ה-17 החליטו שהם לא מוכנים להמשיך לגדול במציאות בטחונית בלתי נסבלת בעוטף עזה, והחליטו כי הם יצעדו 90 קילומטרים, מבית הספר שלהם שבשער הנגב ועד לירושלים, בקור ובגשם, כדי לעורר את ההנהגה והציבור לפעול לשינוי המצב הבטחוני. מסעם סחף מאות בנו ובני נוער שחברו אליהם, והסתיים בעצרת מחאת נוער מול הכנסת.

👉 מחאת המכנסונים – ב-2018 20 תלמידות כיתה ט' בכפר סבא החליטו שהן לא מוכנות להמשיך להגיע עם מכנס ארוך לבית הספר, כשלבנים מותר להגיע עם מכנס קצר. לטענתן אין שום סיבה שיהיה חוק אחד לבנים, וחוק אחר, נוקשה יותר, לבנות. הן פעלו לשינוי המצב וליצירת סטנדרט אחיד. מחאתן סחפה נערות (וגם נערים) מעשרות בתי ספר, יצר דיון רציני לגבי המדיניות המפלה ואף גרם לשינוי התקנון במספר רב של בתי ספר.

👉 חווקה פולמן רבן – חווקה פולמן נולדה ב-1924 בפולין. ב-1939, כשהגיעה מלחמת העול השנייה לפולין, הייתה חווקה בת 14. למרות גילה הצעיר, חווקה, שהייתה חברה בתנועת הנוער 'דרור', הייתה נחושה להיאבק בנאצים. ביחד עם חבריה לתנועה חווקה סייע להקים מסגרות חינוך לבנות ובני הנוער, ארגנה בית תמחוי וסייעה בפעילות תרבות. למרות גילה הצעיר חווקה פעלה כקשרית – שימשה במסתננת היוצאת מגבולות הגדו היהודי ומעבירה פרטי מודיעין וחדשות מגטאות נוספים וכן מהנעשה במשטר הנאצי, תוך סיכון חייה (והיא רק בת 15). חווקה השתתפה גם במעשי התנגדות ומרד כנגד הנאצים. חווקה שרדה את השואה והקימה יחד עם חברותיה וחבריה את קיבוץ לוחמי הגטאות.

👉 נעמה זלצמן – נעמה בת ה-17 מפתח תקווה זוכרת שב-2011, כילדה, היא הלכה להפגנות לצדק חברתי. היא זוכרת איך היא חשבה שאין צעירים בהפגנות האלה. שנים לאחר מכן, נעמה בוחרת להיאבק כנגד מתווה הגז, בטענה שהוא פוגע בעניים ומחזק את העשירים, וכן למען קידומה של אנרגיה ירוקה. זלצמן אומרת שאזרחות לא לומדים בשיעורי אזרחות אלא בבחירה לחשוב מה מנעיס אותך בחברה שבה אתה חי ולצאת לשנות את המציאות.

👉 כל קבוצה מספרת בקצרה על הדמות שהיא קיבלה. דיון:

- יש משהו משותף בין כל הדמויות האלה?
- אתם חושבים שהם אנשים יוצאי דופן? שונים מכן. ומני?
- הדברים שהם עשו, כל בן.ת אדם יכול.ה לעשות אותם?
- מה גורם למישהו.י לצאת ולהיאבק למען האמונות שלו והערכים שלו?

חלק ג – התמודדות עם המציאות הנוכחית (15 דק')

מה הקשיים שקיימים במצב הנוכחי מנקודת מבטם של התלמידים

שתי בזום לוח ריק, וכתבי במרכזו 'משבר הקורונה'. הנחי את התלמידות. ים לכתוב את כל הקשיים החברתיים שעולים בהתמודדות שלנו, כחברה, עם משבר וירוס הקורונה. מה הקשיים החברתיים שהם נפגשו איתם במהלך השבועות האחרונים (אבטלה, בידוד חברתי, פחד, זקנים שנאלצים להיות מבודדים, איבוד השגרה, שיעמום). שאלו:

- איפה פגשתם בעיות אלה?
- שתפו בסיפורים/כתבות שקראתם.ן או ראיתן.ם.

הנחי את התלמידים לבחור אתגר אחד ולחשוב כיצד ביכולתנו לשפר את ההתמודדות החברתית איתו (מה ביכולתנו לעשות כדי להתמודד עם הקושי הכלכלי, עם הבידוד החברתי, עם הפחד, עם מצב הזקנים, עם השיעמום וכו'). כתבי על הלוח את הרעיונות, בצבע אחר.

שאלו

- יש פה משהו שאתם מדמיינים אתכם יכולים לעשות? מה?
- מה הסיבות לבחור לעשות את אחד הרעיונות האלה?
- מה הסיבות שלא לבחור בכך?

סכמי עם מסר המעודד את התלמידות והתלמידים לבחור להתארגן יחד ולהוציא את אחד מהרעיונות שפורטו מן הכוח אל הפועל. ניתן ללמוד מהסיפורים השונים שהתלמידות. ים נחשפו אליהם ומתוך כך לחזק את ההתמודדות של החברה הישראלית עם נגיף הקורונה, שפוגע לא רק בגוף האדם, אלא בחברה הישראלית ובכוח עמידתה לנוכח אתגרים.

אנחנו מאמינים ביכולת שלכם לעשות שינוי! בהצלחה!